

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványtartalék átvétele:
 Egy évre — 10 kor.
 Helyi előfizetésre — 4.
 Kézen kívül kifizetés:
 Egy évre — 20 kor.
 Helyi előfizetésre — 5.
 Világos postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor.
 Helyi előfizetésre — 6.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Kiadásunk minden nap a hét és
 kedd utáni napok kivételével.

Ismerettség és kiadványtartalék:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A kiadványtartalék kiadásának
 vagy megvásárlására nem vállalkozunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadványtartalékban intézendők.

Egyes adatok ára 2 forint.

NAGYVÁRAD jan. 16

Radu püspök pásztorlevele.

Abból az alkalomból, hogy Radu Demeter gör. szert. kath. püspök elzarándokolt Rómába, szent Péter és Pál apostolok sírjához, pásztorlevelet intézett papságához és híveihez.

A remek nyelvezettel megírt pásztorlevelet maga a püspök olvasta fel román újévkor a székesegyházban a központi papság és igen nagy számu hívők jelenlétében. A már magában véve is magas röptű pásztorlevelet különösen kidomborította a püspök férfias hangja és temperamentumos előadása.

Miután a pásztorlevél elején fényes nevű egyházi írókból kimutatja a kath. püspököknek azt a kötelességét, mellyel fogva szent Péter és Pál apostolok sírját meg kell látogatniok, és szent Péter utódai előtt hódolatukat kifejezniök: megkapóan ecseteli azon érzelmeket, melyek Róma fényesen tündöklő kupoláinak és tornyaiinak megpillantásakor szívében támadtak. A zsenge ifjúkor szép emlékei, melyeket 24 esztendőn keresztül híven megőrzött, sorra megújultak szívében s a hatalmas férfiú szép arcán könnyek peregtek végig. Dobogó szívvel várta a pillanatot, hogy X. Pius elé bocsássák s itt ő előtte, ki nek minden mozdulata tiszteletet gerjeszt és szeretetet gyújt, térdre borult a szerető gyermek, az immár fényes trónuson ülő püspök s áldást kért apostoli műkö-

désére, egyházmegyéjére és hazájának boldogulására. A hosszú és szeretetteljes kihallgatás után, szívében megerősödve, hitében megújodva hagyta el Rómát.

Visszajövet ő Felségétől nyert külön kihallgatáson, tolmácsolta a román népnek a királyi trónhoz való hűségét és a magyar hazához való ragaszkodását és szeretetét. Szent Péter apostol utódai iránt való szereteten és engedelmisségen kívül, — írja a püspök körlevelében — drága örökség gyanánt hagyományozták apáink, és szent kötelességünkbe tették még az édes hazánk királyi trónjához való őszinte ragaszkodást és tántoríthatatlan hűséget is; mert hiszen ez a föld az, melynek ölében a dicsőséges feltámadást várva pihennek őseink hamvai s a ragyogó nap ugyanezen a földön szórta reánk is fényes sugarait már földi életünk első perczeiben.

Teljes tudatában lévén ezen öröklött kötelességnek, mi sem természetesebb annál, hogy első római látogatásom alkalmával legforróbb óhajom az volt, hogy dicsőségesen uralkodó császári és apostoli királyunk ő Felsége elé járuljak, ki nek hasonlóképen örök hálával adózom azon legmagasabb kegyéért, mellyel a román nép szerény osztályából engem a püspöki méltóság magas trónjára emelni kegyeskedett.

Visszajövet tehát kegyes színe elé járultam s megújított fiúi hálámmal együtt tolmácsoltam egyházmegyéim papságának és híveinek alázatos hódolatát, tántoríthatatlan hűségét és határtalan ragaszkod-

dását. Bátor voltam egyszersmint arról biztosítani, hogy miként elődeink a múltban készséggel áldozták vagyonukat, vérüket és életüket a királyi trón dicsőségéért, valamint a magyar haza védelméért és felvirágoztatásáért, úgy mi is mindenkor készek leszünk bármily áldozatra és soha sem fogunk letérni azon ösvényről, melyen büszkeséggel haladtak apáink.

Békések és megnyugtatók ugyan, de mégis elég súlyosak és a közjóra nézve károsak a viszonyok, a melyek jelenleg hazánkat uralják; minket azonban királyunk ő Felsége iránti hódolat-teljes tiszteletünkben, a királyi trónhoz való törhetetlen hűségünkben, áldott hazánk iránt táplált önzetlen és forró szeretetünkben, a közhatalmukhoz való bizalmunkban, soha és semmi sem lesz képes megingatni, de mindezekben fölül-mulni sem engedjük magunkat.

Dörgő éljenzés követte e lángra gyújtó szavakat, melynek végén a püspök a pápa áldását adta híveire s szép szavakban éltette a pápát és a királyt s a hívek serege egy szívvel és lélekkel hatalmas éljennel válaszolt.

Vereségre vereség.

Tiszának annyira sikerült megvédelmeznie Pitreichnak magyarellenés támadásait, hogy most utána a külügyminiszter kapott vérszemet s ő is csonkítja Magyarország államiságát, már a mennyire csekélyke lengyel erejétől telik.

A brüsszeli csukoregyezményről Magyarország is képviselve volt. Meg is látszott az

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az accorda keletkezése.

Írta: Lakos Lajos.

Uj székházunk megnyitása alkalmából ezen már rég használt, sőt mondhatnók el is felejtett szó »accorda« helyesebben »Conventio« pár nap óta szinte aktuálissá lett.

Azt mindnyáján igen jól tudjuk, hogy ezen kifejezés a káptalan és város között, egy közel 200 évvel kölcsönös megállapodás után létrejött egyezséget jelenti.

Hogy azonban ezen egyezésnek mik voltak az előzményei? mily körülmények között született az meg? és hogy mily pontokat tartalmazott? ezt valószínűleg kevesen fogják tudni.

Bár az apróbb részletekkel — adatok hiányában — ma már egész behatóan foglalkozni ily hosszú idő után alig lehetne, mind-

azonáltal, ha annak keletkezését csak nagy vonásokban is megismerhetjük, az, mint városunk életében egy rendkívül nagy horderevű bíró, sőt mondhatnók korszakalkotó momentumnak közreadása is, nem lehet egészen érdekes nélküli.

A »conventio« története körülbelül ez:

A nagyvárad káptalan már mindjárt ide telepítése után különböző javadalmakat és adományokat kap. Volt ezek között földbirtok, korcsmáltatási, mészárszék, hidvám, hetivásár és sokadalmi (vásár) jog.

Miután ez időben az ily természetű javadalmak kizárólag csak a földesurakat illették meg, az ezen javakkal járó jogok birtokba vételével, a városunk feletti földesuri jogfenhatóság is önként érthetőleg a káptalanra lett átruházva annyival is inkább, mert a város tulajdonát ez időben csupán annak földbeli belterülete képezte.

Ezen földesuri jogokat egész zavartalanul gyakorolta és élvezte is a káptalan egésze az 1556. esztendeig, midőn is János Zsigmond

Váradot elfoglalván — a püspökséget és káptalat innen elűzi.

A papságnak Váradról történt elköltözése után, a káptalan javai a fejedelem tulajdonába menvén át, természetesen az azokkal kapcsolatos jogok is mint új földesurra, ő reá szállottak.

János Zsigmond, ki városunk iránt a lehető legjobb indulattal volt eltelve, a lakoságnak — mintegy a háborúk által okozta károkok recompensációjá fejében — nemcsak a káptalan által birt jogokat engedte át hallgatóságos használatra, de sőt a város határában levő rétek és szántóföldek terményeire sem reflektált.

Azonban csupán hallgatag, mert János királytól egyetlen egy kiváltságlevelünk lévén,* ebben a várost csak azon terhek alól menti fel, hogy az ő Salvus Conductusa nélkül »a fuktosók és utasoknak szekér és ló ne adassék«.

* Kelt Gyulafehérvárról, 1562. Szent Jakab havának 21. napján.

12 havi részletfizetés mellett

létesít villamos bevezetéseket csillárokkal együtt az

Elektrotechnikai vállalat

Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 11. (Füchsl-ház.)

Telefonszám: 509.

eredményen: jogainkat sikerült a falánk osztrákok elől megvédeni s ami még fontosabb, végre önálló államként jelentünk meg a külföld előtt.

Persze lett a Lajtán tul kavarodás erre! Egyszer nem sikerült a magyar iparos és kereskedő kizsebelése: ezt többet nem szabad tőnni!

Es ime, előáll az osztrák delegáció hivatalos jelentése, hogy a magyarok önálló képviselőt többé meg nem engedi, a brüsszeli esetből *prejudiciumot vonni nem szabad.*

Erre is azt fogja mondani Tisza gróf, hogy fedi az ő programját?

Tisza Kálmán, az apa, tönkretette Magyarországot befelé a korrupcióval szemben tanusított gyengeségével. Tisza István, a fiu, tönkreteszi Magyarországot kifelé az osztrák kapzsiságnak hozott örökös türelmi áldozatokkal.

Azaz hogy csak tenni.

Nem Magyarországnak ártanak Pitreich és Goluchovszky urak, hanem a kiegyezésnek. Azt hirdetik ők, hogy a kiegyezés fája alatt meghúzódva, követik el orvátmadásaikat a magyar közjog ellen. Addig-addig hirdetik, míg végre elhiszük s hogy megszabaduljunk az örökös veszélytől, az orvátmadókra rádönti a nemzet a fát magát, a kiegyezést.

Pitreich, Goluchovszky egy-egy szavukkal többet használtak a függetlenségi pártnak, mint egy esztendei obstrukció.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 16.

Elnök: Perczel Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök: Előterjeszti az irományokat. Bejelenti, hogy *Hhuen-Héderváry* gróf, *Baross Károly* és *Wolfner* Tivadar ügyében az állandó összeférhetlenségi bizottság január 30-án ül egybe.

Szederkényi Nándor: Tekintettel arra, hogy öt interpelláció van, javasolja, hogy már 2 órakor rátérjenek.

Elnök: Elegendőnek tartja, ha 1/4 3 órakor térnek rá. Következik napirend szerint a

különböző bizottságokban megüresedett és egy jegyzői állásnak betöltése feletti névszerinti szavazás. Elnök elrendeli ezt. A szavazás eredménye a következő: Megválasztottak a bírálóbizottságba: Molecz Dániel, a földművelésügyi bizottságba: Bauer Antal, Ivánka Öskár, Kiss Pál, a gazdasági bizottságba: Konkoly-Thege Sándor, Oberth Károly, az igazságügyi bizottságba: Günther Antal, Morzsányi Károly, Schmidt Károly, a kérvényi bizottságba: Borbély György, Kelemen Béla, Kubinyi Géza, Szentiványi Árpád. A közgazdasági bizottságba: gróf Batthyány Tivadar. A közigazgatási bizottságba: Hammersberg László, Vojnits István. A közlekedési bizottságba: Holzer János, Vásárhelyi László, gróf Wickenburg Márk. A közoktatásügyi bizottságba: Láng Lajos, Sággy Gyula. A munkásügyi bizottságba: Rónay Ernő. A naplóbíró bizottságba: Nemes Zsigmond, Szombathy György. A pénzügyi bizottságba: Láng Lajos. A véderő bizottságba: gróf Apponyi Gyula, gróf Bethlen Balázs. A vízügyi bizottságba: Baghy Béla, Fischer Sándor.

Jegyzőnek választott: Daróczy Aladár.

Bonczá Miklós: Személyes kérdésben szóval fel. Rakovszky tegnap vele szemben egy közbeiktatást használt: 20000 korona szubvencziót kijelent, hogy ő soha semmiféle kormánytól lapja részére szubvencziót nem kért és el nem fogadott. E vád tehát alaptalan és visszautasítja azt.

Elnök: Következik a napirend szerint

az ujonezmegajánlási törvényjavaslat folytatolagos tárgyalása.

Hellebronth: Nem fogadja el a javaslatot. Hosszasan foglalkozik Pitreich beszédjével. Kimutatja azokat a közjogi sérelmeket, amiket a közös hadügyminiszter államiságunkon és államnyelvünkön ejtett. A miniszterelnök választ kielégítőnek nem tartja. Majd áttér a hadsereg kérdésére. A hadseregnek legelső föltétele a nemzeti szellem, nemzeti érzés, történelmi pillantást vet ennek beigazolására. Annál a hadseregnél, a hol hiányzott nemzeti szellem győzelem sohasem volt. Láthattuk a zsoldos hadseregek működését, a melyet csak a hadi zsákmány késztetett. A hadseregnek éltetője és szellemi mozgatója a tisztikar, ennek kell irányítani a tömeget. Ha a tisztikarban nincs meg a kellő nemzeti önérték, akkor az egész tömeg hasznavehetetlenné válik. Elsősorban tehát tisztikart kell teremtenünk. A tisztikar nevelését fokozni, mert elsősorban a tisztikarnak kell valódi szellemben működni, hazaszeretben nevelődni s ha a hadsereg ilyen szel-

lemben neveltetik, olyan hadserege van a nemzetnek, a mely hadsereg királyának, hazájának nagyobb szolgálatokat lesz képes tenni, mint akármilyen a dinasztia szellemében nevelt hadsereg és mindig erős és megdönthetetlen támasza lesz a trónnak.

Szünet.

Szünet után

Hellebronth Géza folytatta beszédét.

Az osztrák delegációból.

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága elfogadta Bacquehem marquis költségvetési bizottsági jelentését a közös külügyminiszterium 1904. évi költségvetésére és a póthitelekre vonatkozólag. A jelentés a következő: A lehatalmasabb birodalmak uralkodóinak a legmagasabb császári udvarnál tett emlékeztető látogatásai folytán az Angliához való hagyományos barátságos viszonyunk, a német birodalommal való szilárdul fennálló szövetségünk és Oroszországgal való szoros és bizalmas viszonyunk impozáns jelenségévé vált és kiviláglott Ausztria-Magyarország külső hatalmi állása Európa birodalmi között.

Ez értelemben a bizottság a fejedelmi látogatások magaspolitikai jelentőségét mint az udvarok benső barátságos viszonyának valamint a hatalmak változatlan egyetértésének jelét méltányolta, különösen akkor, a midőn a macedóniai vilájetek felkelése komoly aggodalomra adott okot.

A bizottság a hármasszövetséget ezután is, úgy mint eddig, külső politikánk jelentékeny alapjának és Európa politikai rendezésére mértekadó tényezőjének, evvel a világbéke hatalmas és bevált biztosítékának tekinti.

A jelentés ezután a külügyminiszternek a balkáni eseményekre vonatkozó közléseivel foglalkozik és vázolja az entente hatalmaknak a zavarok békés elintézésére célzó közös törekvéseinek történetét.

Ezután emlékeztet a jelentés a berlini szerződést aláírt hatalmak beleegyezésével történt közigazgatás-reformra és azt mondja:

A tervezet rendkívül gyors elfogadása bizonyítéka volt annak, hogy a szerződést aláírt

Kiváltságlevéllel tehát a káptalan jogait tőle nem örököltük. De nem örököltük azokat a többi uralkodók által adott s birtokainkban levő kiváltságlevellel sem.

Igy tehát a város csak *hallgatag* használta a jelzett jogokat és földeket több mint száz évi.

Ekkor, az 1660. esztendőben bekövetkezett Nagyváradi a törökök által birtokba vétele, mely mint tudjuk 32 évig tartott.

Hogy ezen időben a többször említett jogokat ki élvezte: igen nehéz volna megmondani, mert hisz a lakosság oly annyira elköltözött innen, hogy alig maradt közülük valaki vissza Váradon. Ismerve azonban a török uralom kapzsiságát, alaposnak látszik a feltevés, hogy a váli pasa mindazokat magához ragadva, a lakosságnak mit sem hagyott.

Nemsokára a török uralom megszűnte után bekövetkezett a káptalan és püspök-

ségnek visszaállítása és ezzel kapcsolatosan az általuk előzőleg birt jogokba visszahe-lyezése.

A mintegy közel másfél százados interregnum alatt több generális kihalt, a levelezési tartalmak pedig hamuvá lettek, a pap-ság visszatértek élő nemzedék, annak másfél századdal előzőleg birt jogairól nem tudván semmit, úgy a jogokat, mint a várost határoló réteket és földeket *magának vindi-kálta*. Ez volt a város és káptalan közötti első surlódás oka.

A vitás jog feletti döntés élő tanuk és a város részéről megkivántató valamely igazoló iratok hiányában felette nehéz feladat volt.

A király ez ügyben 1718. évben inquisitiót rendelt el, melynek vezetésére az akkori várcsászárt rosensteini báró *Salzer* altábornagyot delegálta.

Jegyzőkönyvileg kihallgatják Szatmáry Pál,

Egerszegi Ferencz, Reindl János, Preibit Boldizsár, Szűz Mihály, Rintel János és Taurin Mátyás esküdtek, kikhez noha minden legapróbb részletekre kérdés intéztetik, a *»rebellio«* id-jéből is alig tudnak valamit mondani, mi a város jogai mellett szólna. A *»török időkből«* pedig csupán annyit tudnak, hogy a vár melletti *hidat* a törökök készítették és hogy a *két akasztófa* — mely akkor még meg volt — a gödörben, szintén a töröktől ered.

Jóllehet, hogy ezen időt megelőzőleg városunk döntés vétett az 1714. majd ezt követően 1716 és 1718 esztendőben Bécsbe deputációt küld és egész sereg udvari ágens dolgozik, kik fűt s fát megmozgatnak, döntést azonban még sem tudnak hozni.

Igy húzódik az idő 1722. évig.

Városunk ordinarius notáriusa s ennek a káptalannal szemben plenipotentiarius, már akkor négy év óta *Lantos* János volt.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

**Első nagyváradi bádógos iparosok
Villany- és légszeszvilágítási
felszerelési vállalata**

Fő-utca, Bazár-épület. (Sinház oldalon).

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, miszerint a legutányosabb árak mellett elvállalunk

szellőztetési berendezéseket

a legnagyobb pontosság és jótállás mellett. Ugyazintén minden igény-knek megfelelő és különböző alaku **villany- és légszesz csillárokat, ivlámpákat, világító testeket** és ipari célokra alkalmas **elektromotorokat, szellőztetőket és felszerelési cikkeket** raktáron tartunk és szállítunk. Meglévő légszesz- és petroleum-lámpákat villanyos világításra jutányosan átalakítunk. Költségvetéseket és felvételeket kötelezettség nélkül díjmentesen eszközölünk.

elektromos világítás, erőátviteli és

hatalmak az akció végrehajtását bizalommal teszik a balkán kérdésben legközelebből érdekelt államok kezeibe.

A portának jó tanácsot adtak akkor, a mikor a javaslatokat haladéktalanul elfogadta.

A jelentés vázolja ezután amaz események történelmi fejlődését, melyek az orosz cárnak az udvarnál tett látogatása előtt Bécsben és Pétervárott hivatalos nyilatkozatok közzétételére vezettek, melyekből kitetszett, hogy Szófiában és Konstantinápolyban a két reformhatalom nyomtatékkal hangsúlyozta, hogy a békét fenn szándékozik tartani.

A kormánynyilatkozatok határozottsággal mutatták, hogy Oroszország és Ausztria-Magyarország közös akarata a nyugalmat a Balkánon a statusquo veszélyeztetése nélkül változatlanul fenntartani.

Bulgária és Törökország konfliktusa akkor úgy látszott, hogy elkerülhetetlen, tehát nyomtatékosan ismételni kellett azt az intelmet, hogy a hadviselő felek egyike sem remélhet, bármely oldalról is intervencziót, mert a szerződést aláírt hatalmak egyetértének abban, hogy az entente hatalmak programja megvalósíthatóság. A mürzstegi tárgyalások eredménye a hat év előtt létesített egyezség megerősítése volt.

A jelentés vázolja a kibővített reformterv határozatait, melyet a porta rövid habozás után összes pontjaiban elfogadott.

A monarchiára nézve jelenleg legfontosabb külügyi kérdésre vonatkozó tanácskozások úgy foglalhatók össze, hogy a bizottság az entente hatalmak akcióját bizalmával és ama kívánsággal kíséri, hogy a két hatalom fáradozását siker kövesse. A mi a véres fejedelemségek sorsát illeti, úgy, mint mindenütt, monarchiánkban is, hol mindent, a mi a szerb nép sorsát illeti, a legélesebb érdeklődéssel kísérek, nagy hatást keltett és a bizottság abban egyezett meg, hogy a miniszter e büntett szövegével megalkotta a helyes szavakat. A bizottság helyesli a külügyminiszteriumnak tovább való magatartását az új szerb kormánnyal szemben.

A vétónak többször felmerült kérdését illetőleg a bizottságban a vélemények megoszlottak, általában azonban e kérdésnek az

expozéban való enyhe és méltányos tárgyalását, valamint a miniszter kiegészítő fejtegetéseit készségesen elfogadták, a mi a brüsszeli czukoregyezmény aláírásának formája ellen sokszor szövegelt kifogásokat illeti, a bizottság egyetértőleg odanyilatkozott, hogy az eljárásból *nem vonható le prejudicium a jövőre* nézve, sőt a jövőben a kiegyezési törvények idevonatkozó tiszta határozataival számolni fognak.

A jelentés végül különböző gazdasági és kereskedelempolitikai kérdések magyarázatát említi és megállapítja, hogy a külügyminiszterium javaslatát változatlanul elfogadták. A bizottság ez alkalommal a külügyminiszternek a külügyek szilárd és eredményes vezetéséért, valamint gazdasági érdekeink buzgó és cél tudatos fejlesztéséért teljes bizalmat szavaz és forró köszönetet mond.

József főherceg nyugalomban.

Egyik fővárosi lap után fenntartással közöljük a következőket:

A legmagyarabb királyi herceg fenséges udvarából fájdalmas híreket kaptunk a magyar társadalom számára.

József főherceg beteg és betegsége a fenséges családot ért legutóbbi nagy csapások következtében annyi lelki keserűséggel párosul, hogy a magyar társadalom által fölötté szeretett és körülrajongott fenség, teljes apathikussá lett.

Elvesztette a kedvét, sokszor csodált egészséges kedélyét és annyira belefáradt a lelki harcokba, hogy a közügyektől teljesen visszavonulni készült.

József főherceg, a mi ragaszkodó és hálás magyar lelkünk igaz fájdalmára, az utóbbi napok tragikus eseményeinek sulya alatt elhatározta, hogy aktív katonai méltóságától visszálép, de sőt azt is, hogy fenséges nevével, a szintén mélyen sujtott Klotild főhercegnővel együtt végleg Alcsuthra költözik és távol tartja magát magukat — legalább egyelőre — a fővárosi élet minden mozgalmától.

Igaz sajnálkozással regisztráljuk ezt a hírt, már csak azért is, mert a hír lényege

és alapja az, hogy a főherceg szenved, jószágos, velünk érő lelkülete gyötrődik.

Vajha a magyarok igaz szeretete enyhíthetné a fennkölt lelkű főherceg szenvedéseit.

József főherceg nyugalomba vonulásának most már mi sem állhatja útját, föltéve, ha ősz királyunk nem fejezi ki azt az óhaját, hogy az ő hajlott korában ne távozzék mellőle senki; ne pedig különösen az a bölcs és őszinte tanácsadó, a kit királyunk különösen magyar ügyekben tud most József főherceg személyében maga mellett.

Szeretnők, ha hamarosan megczáfolnák azt a fájdalmas hírt, hogy József főherceget és fenséges nejét el kell veszítenie a főváros társadalmának, a mely apját ismerte a szeretetreméltó és mindig kegyes fenségekben.

Előfizetési felhívás.

Január elsejével lapunk fennállásának tizedik évfolyamába lépett. Egy évtizeden keresztül becsületes törekvéssel, buzgalommal igyekeztünk a közérdek szolgálatában azon nagy célt: a katolikus öntudat felébresztését, a katolikus érdekek istápolását előmozdítani.

Az új évtized küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destruktív irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűeket, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

Ennek az imént jelzett évben sikerült az egyezséget a káptalannal »Conventio« czimen 12 pontban megkötöni, melyet ugyancsak ez év április 26-án III. Károly jóváhagy és mely június hó 2-án a Szalárdi nagygyűlésen ki is hirdették.

Ezen conventioval a káptalantól az alábbi erkölcsi és anyagi dolgokat nyertük. Ugyanis: megengedi a káptalan, hogy ha külső ember találta a városban, az a község által bírónak választható; a korcsmáltatás és mézszárszéki folytatása (haszonélvezetre) évi 400 német forintért a városnak átengedik; ha valamely városi ember ellen panasz lenne, az a városi bíró előtt traesáltassék; a kriminális ügyeket magának fentartja ugyan, de ha valamely városi személy (tisztviselő ellen volna) a város tisztességéért a tanács ítélkezhetik; a közönséges causáknak ítélete a várost illeti; a bűnságok és büntetéspénzek felét a városnak engedi; a

társaságoknak és czéhek adományozó jogát a városnak átengedi; malmok felállítására a szükséges faanyagot adja s a Pecze és Körözs vízen helyt enged s azektól egyharmad vámot kér; a serfőző Sasnak egy harmadrész árendáját a városnak átengedi; a Pecze mellett levő rétek és ahhoz tartozandó accessumokkal, az erdők territoriumokkal és határokkal a városnak adatnak; a hetivásárok és sokadalmak jövedelmeinek felerészét a városnak engedi át; a kilenczed vagyis nona a várostól soha sem exigáltatik, a káptalan vámjaitól a város lakosai felmentetnek.

Hogy mily erkölcsi és anyagi értéket képviselhetek ezen engedmények akkoron, midőn a város lakosságának leglényegtelenebb ügyében is a káptalan ítélkezett s midőn még csak annyi jogunk sem volt, hogy bírót is választhattunk volna és amidőn összes jövedelmi forrásunk évente csupán egy pár ezer téglára

és egy csekély, de nem fizetett adóra szorítkozott — annak fejtegetése a nyilvánvalólag szembeszökő óriási értékkel szemben egészen felesleges dolog lenne. Es mégis mi történik?

A város akkori főjegyzőjét, Lantos Jánost ki mint me hatalmazott, a conventiot megkötö, majdhamar gyanúsítják, részrehajlással vádolják, sőt »arany szomjuhozónak« nevezik.

Mely könnyelmű és lelkiismeretlen vád volt ez!

Egy ember, ki kortársai közül az ő okos pénzügyi politikájával és a város javának előmozdítására irányzott legjobb indulatától áthatva, a várost egy krajczár megterhelhetés nélkül — akkori becslés szerint — nem is remélt évi rendes és nagymértű jövedelmi forráshoz juttatja: azzal vádolják, hogy megvásárolva lett!

Mivel rövidítette meg a várost és mi kárt okozott annak? Teljességgel semmit, mert la-

ERTESÍTÉS! Van szerencsénk értesíteni a mélyen tisztelt fűszer-vevőinket, hogy a mai naptól két koronán felüli vegyes fűszer vásárlásánál 4°-ot engedményezünk. — Telefon: 249. —

Teljes tisztelettel

Csordás Testvérek

578

SZENT LÁSZLO-TER

AZ ÚJVÁROSHÁZA MELLETT.

Ujság! Tarka házi MOSÓSZAPPAN, kilója 48 fillér.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZANTUL szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

UJDONSAGOK.

A kath. Szabad Liceum.

A megállapított rendes matinékön kívül ma külön, soron kívüli matinét rendez a Katolikus Szabad Liceum. Dr. Szolcsányi Hugó, a kir. kath. jogakadémia tudós tanára fog egy, főleg katolikus szempontból igen érdekes előadást tartani, a melyet fontossága miatt okvetlenül be kellett venni az idei programmba. Bizonyítva a közönség nagy érdeklődéssel fogja fogadni a kiváló előadást. Dr. Szolcsányi mellett fellép még városunk első szopránistá-énekesnője, özv. *Tutsek* Ferenczné, a kinek gyönyörű hangját mindenkor élvezettel hallgatja a közönség és egy ifjú, de igen szép tehetségű gordonka-művész, *Mazalik* Nándor.

A részletes műsor a következő:

1. A magyarországi katolikusok életviszonyai köréből; előadja dr. Szolcsányi Hugó.
2. Szoprán-szólo, énekl. özv. *Tutsek* Ferenczné.

Kosaink nem adtak, csak kaptak, míg ellenben a káptalan sok világi jogról és tekintélyes jövedelméről lemondva, nem kapott csak adott és vesztett. Egy nyereség volt csupán t. i. az erkölcsi.

A hála helyett méltatlanul meghurczolt Lantosnak a gyanúsítás mélyen fáj; némi vigaszt csak öntudata és azon körülmény nyújtott neki, hogy több éven át hivataltársa, az időközileg innen elköltözött egykori bíró, *Szerdahelyi*, egy a magistratushoz intézett levelében *Lantos eljárását védelmébe véve, szinte élesen kikel a gyanúsítók ellen.*

Es később, minden gyanúsítás dacára is teljesen megvolt elégedve városunk az accorda megkötésével.

Csupan az első pont, vagyis a bíróválasztás kérdése adott viszálykodásra okot.

De hogyan és miért?

Hogy, hogy nem, az ma már meg nem állapítható, időközileg IV. Béla királynak egy *Várad* (Varadiensis) részére Smaragd Székesfehérvárott 1229. évben kelt levele került elő. Ezen levél eredetben még ma is levéltárunkban őriztetik s ebben az Endre király által Olaszi részére előzőleg adott a város lakossága által szabad bírói választási jog megerősített.

Ezen adománylevél alapján indult el városunk s azt állítja, hogy egy Nagyvárad (illetve Ujváros) mint Olaszi is, a káptalantól teljesen függetlenül maga választhatja bíróját.

3. a) *Szuk* Lipót: *Serenade*.
b) *Ucskay-szerenád*. Gordonkán előadja *Masalik* Nándor, zongorán kíséri *Masalik* József.

A matiné a főgimnázium disztermében, d. e. 11 órakor kezdődik.

TAJEKOZTATO.

Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárúnnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

* A miniszter engedélye. Nagyvárad városánál egy állatorvosi állás van üresedésben. A város felterjesztésére a földmivelésügyi miniszter megengedte, hogy a városi állatorvos helyének betöltéséig az ide beosztott városi m. kir. állatorvos a vágatási biztosi s állatvásárlókon az állategészségügyi szakteendőket, a várossal előzetesen megállapított díjazás mellett rendszeresen végezhesse, hivatalos kötelemének sérelme nélkül. A megüresedett állás betöltéséről legkésőbb ez évi július 1-ig jelentést vár a miniszter.

* Hideg után pocsolja. Az óriási hidegnek vége; pár nap óta pocsolásban járunk s csak úgy ömlött az eső a nyakunk közé. A tavaszhoz hasonló meleg légáramlat hatása észlelhető a Körözső is. A hó a Körözs felvidékén is elolvadt s a folyó piszkos árja megduzzasztotta a vizet; a jégpáncél is felolvadt a Körözs medrében, s nagy jégtáblák özönét hömpölygette végig a szennyes ár.

* A sorozások. Az 1903. évről elmaradt fősorozásra vonatkozólag Nagyvárad városa két féle tervezetet küldött fel a honvédelmi miniszterhez. Az egyik terv szerint a 1903. év helyett a fősorozás márczius 1-től 6-ig, a másik terv szerint pedig márczius hó 16-tól 19-ig lenne megtartva Nagyváradon. A miniszter valószínűleg a második határidőt fogadja el. A sorozások, felülvizsgálatok és pótsorozások eddig a főczai kisvárosbáza nagytermében tartattak meg, azonban a hivatalok kiköl-

tözése óta az összes helyiségeket lakásoknak adták ki. Így a sorozások és felülvizsgálatok a jövőben a tűzoltó laktanya nagytermében lesznek. — Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy az állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok Nagyváradon az 1904. évben a következő napokon tartatnak meg: január 29-én, február 25., márczius 22., április 21., május 26., június 22., július 27., augusztus 24., október 17. és 27-én, november 17. és december 12-én. A vegyes felülvizsgáló bizottság polgári elnöke dr. *Beöthy* László, helyettes polgári elnöke *Rimler* Károly polgármester.

* Csendőrszolgálat egy városban. Bajáról írják: A törvényhatósági bizottság tekintettel a város gyarló közbiztonsági viszonyaira, fölterjesztést intézett a belügyminiszterhez csendőrök engedélyezése iránt, kik a város belterületén is teljesítenének szolgálatokat. Schmausz Endre főispán f. hó 14-én Baján időzött és tárgyalásokat folytatott a Baján létesítendő csendőrszolgálat ügyében a belügyminiszterium kiktöltöttével, Koszka Pál m. kir. csendőrezredessel és Bányai csendőrszázadosal. A tárgyalások már annyira fejlődtek, hogy a csendőrszolgálat behozatala a legközelebbre várható.

* Megölte az öröm. Rajner Julcsa 35 éves cselédleány, aki Budapesten Madich-utca 26. szám alatt szolgált, levelet kapott tegnapielőtt kis hugától, akit hat év óta nem látott. A levél jelenti, hogy a rég nem látott nővér Budapestre jön testvére látogatására. A szegény Rajner Julcsa annyira megörült ennek, hogy alig tudta bevárni az esti 9 órát, amikor kis hugának meg kellett érkeznie. Mikor az óra kilenczet ütött, lefutott az utcára és ott leste, várta az érkező testvért, aki azonban csak nem érkezett meg. Egyszerre csak a szívéhez kapott Rajner Julcsa, megtántorodott, összeesett és meghalt. Megölte az öröm, amelyet rég látott testvérenek várakozása fölött érzett és a türelmetlenség, amely késlekedése miatt végre is megölte a szegény cselédet. Holttestét a törvényszéki bonczteni intézetbe vitték.

* A siket-némák nevében. A debreczeni siket-némákat gyámolító egyesület megleghangu átiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben fejtegeti a siket-némák gondozásának, tanításának emberbaráti fontosságát s az egyesület ez irányu nemes célját s kéri, hogy Nagyvárad városa szintén nyújtson támogatást azáltal, hogy néhány nagyváradai siket-néma gyermek számára az egyesület iskolájánál alapítványt tegyen, vagy évi tartásdíjat szavazzon meg. Egy siket-néma gyermek évi tartásdíja 200 korona.

* Drágább lesz a gyufa! Ezt a szomorú hírt közli egy pozsonyi újság. A gyufagyárosok Bécsben szövetségre lépnek s ennek a szövetségnek első dolga lesz fölemelni a gyufa árát. A magyar gyufagyárosok pedig majd követik a példát.

* Kegyesztett tábornok. A tegnapi reggeli berlini lapok hosszasan foglalkoznak gróf Hülsen-Haeseler tábornoknak, a császári katonai kabinetiroda főnökének lemondásával. A *Berliner Tageblatt*, amely elsőnek közölte a lemondás híreit, azt írja, hogy gróf Hülsen-Haeseler kegyvesztett lett a legutóbbi hadseregbeli változások miatt, amelyeket ő tanácsolt a császárnak. Ugyancsak a *Berliner Tageblatt*nak közlése szerint gróf Hülsen-Haeseler a bécsi nagykövetségre van kiszemelve gróf Wedel helyébe. Ezt viszont Bécsből cázfóliák meg és kijelentik ottani illetékes h. lyen, hogy a jelenlegi nagykövet visszahívásáról szó sincs. A *Berliner Tageblatt* azonban fenntartja híreit és hozzáteszi, hogy gróf Hülsen-Haeselernek bécsi nagykövetté való kinevezése anélkül valószínűbb,

Ez tény; ennek úgy Endre, mint Béla király adománylevele is nyíltan kifejezést ad. Ezen adománylevélre támaszkodva ragaszkodik a város az E dre által adott s Béla részéről megerősítést nyert jogaihoz s folyton kifogásolja a káptalan felügyelete alatti bíróválasztást, míg a bírói jogaira hivatkozva abból mit sem enged. Közel száz évig viszálykodnak e végett, míg nem végre a békeség helyreáll s Béla király adománylevele többé szerepet nem játszik.

Azaz ma már szerepet nem is játszhatik, mert ezen általunk 650 év óta jogvédő erekléként oly nagy becsben őrzött pergamenről, mely is most levéltárunk szellőztetése alkalmából ismét napfényre került, kiváló történetünk dr. *Karácsonyi* János szíves segítségével utólag, közel 700 év után meg lett állapítható, hogy az reánk csak mint régiség bírhat becses, de nem valami jogi értékkel, mert az voltaképpen nem Nagy-Várad, hanem Pétervárad részére lett adományozva.

Valószínűleg expeditionális tévedésből kerülhetett hozzánk s ezen tévedés azután elég volt arra, hogy vélt jogainkra támaszkodva köztünk és a káptalan között egy száz éves viszálykodást idézzon elő.

Ez volt az accorda története, melynek utolsó akkordja valószínűleg most hangzott el.

mert régebben kedvelt egyéniség volt a bécsi udvarban, mint meghatalmazott német katonai attasé. Már utódját is emlegetik a császári katonai kabinetiroda főnökségében: Mackenson tábornokot, a danzigi huszárdandár parancsnokát, akinek neve sűrűn szerepelt Wanderbilt danzigi látogatása idején. A »Berliner Börsen-courir« az egész híresztelést állítólag felhatalmazás alapján megczáfolja.

* **Tűzifa kiosztása a szegényeknek.** Nagyvárad város főkapitánya ez évben is megindította az akciót, hogy a hideg időben a szegények tűzifát kapjanak. **Kemény** Ignác rendőrbiztos nagy fáradtsággal puhatólja ki azokat a házi szegényeket, akik nem vehetik nyíltan igénybe a könyöradományokat, valójában pedig jobban rá vannak szorulva a segélyre, mint a koldusok. Eddig több waggon fát osztott így ki a rendőrség. A rendelkezésre álló összeg azonban nagyon kevés, miért is ez uton felkéri a rendőrség a nemesszívű emberbarátokat, hogy újabb famennyiség beszerzésére adakozni szíveskedjenek.

* **A nihilisták írásai.** Osztendéből táviratozzák: Az osztendezársói luxuszvonat egyik kocsijában egy embert találtak, a ki az ülés alatt a kocsihoz volt kötözve. A rendőrségre vitték, a hol azt vallotta, hogy ily módon már kétszer utazott Oroszországba és nihilista iratokat csempészett oda. Atadták a rendőrségnek.

* **Kovács L. és Társa** cég lapunk mai számában közölt hirdetésére tisztelettel hívjuk fel olvasóink szíves figyelmét. — Egyszeri próba vásárlás elegendő arra, hogy ezen üzlet pontos kiszolgálásáról, áru jó minőségéről, valamint az árak rendkívüli olcsóságairól bárki meggyőződést szerezzen.

* **Elveszett.** Tegnap egy ezüst óra csüngő tula lánczczal, a rajta levő zsu-zsukkal elveszett. A becsületes megtaláló 40 korona jutalmat kap Kovács L. és Társa-czegnél Zöldfa-utcán.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a jogászegyletben.

Dr. **Persz Adolf**, a nagyvárad kir. jogakadémia tudós tanára, a jeles jogi szakíró tegnap délután a jogászegylet nagy számmal megjelent tagjai előtt nagy érdeklődéssel hallgatott előadást tartott e czímen: **Törvénykezés és igazságszolgáltatás.** (Tanulmány az 1881 LX. t.-cz. 163. §-áról.)

A vonzóan előadott szellemes előadásban a felolvasó egy gyakorlati esetből kifolyólag nagy tudással és szakismerettel ismertette a végrehajtási törvény 163. §-át. Attekinthetően és találóan csoportosította az idevonatkozó elméleteket, majd behatóan ismertette e paragrafus létrejöttének történeti előzményeit, bőven megemlékezve a törvényhozás, jogirodalom idevágó intézkedéseiről. Kiváló elmélettel fejtegette a kodifikáció szükségességét, azt, hogy meg van jogunkban a **miként**, de nincs meg a **mit** (a joganyag feldolgozása.)

A tudós felolvasó kitűnő, nagy elméleti és gyakorlati tudásáról tanuskodó felolvasását tegnap nem fejezte be, hanem a legközelebbi szombaton fogja folytatni.

Az érdekes előadásért **Sáve** Kálmán kir. főügyész, a jogászegylet érdemes alelnöke mondott szép szép szavakban köszönetet.

MULATSAG.

Farsangi Naptár.

Január 17. 48-as népkör bálja.
Január 30. Kiskereskedők tánczestéje a Kereskedelmi csarnokban.
Február 6. Helyőrségi bál.
Február 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Február 13. Kath. Kör. bálja.

Báli levelek.

IV.

Tiszti estély.

Egy héten két mulatság is — talán sok is a jóból?

Először is régen idejét multa már az a közmondás, hogy sok a jóból is megárt. Akkor volt az, a mikor még a jó gyakori vendég volt mifelénk. Aztán meg a bál olyan jó, hogy abból még a sok sem sok, hát még ha olyan két mulatság jön össze, mint a jogászoké és a tisztoké?

Hisz ez a kettő egymást kiegészíti!

A jogász kész tánczos, mikor a jogakadémiaira fellép. A tudomány anuyira áthatja hogy még a lába is csupa légies könnyedség lesz. (No a kollokviumok alkalmával egyebütt is légies könnyedség tapasztalható. Oreg tanár megjegyzése.) A tiszt ellenben kész tánczosnak születik; még pedig úgy a ténylegesek, mint a tartalékosok. Azért is mentek tisztnek, mert hiába no, csak az egyenruhában fess a tánczos. A tényleges tiszt meg is marad a táncz mellett rendületlenül; a tartalékos még rendületlenebbül, amennyiben ő egy-kettőre nemcsak tánczol, hanem tánczoltatják is.

Tisztek és jogászok hete volt az elmúlt hét: tehát a farsang legkellemesebb hete. Bevezetni nem lehetett volna a farsangot jobban.

A tegnapi tiszti estély kedélyesség dolgában méltán sorakozik a legjobb mulatságok közé. Fess asszonyokkal, bájos ifju leányokkal telt meg a Kereskedelmi Csarnok díszterme. A mulatságot a 37. gyalogezred zenekara nyitotta meg pompás hangversenyyel. Egyik zenészművész volt a másikkal. Opera és operett-részletek váltakoztak gyönyörű magyar dárabokkal, tüzes indulókkal s kedélyes bécsi keringőkkel. Különösen frenetikus tetszést ért el egy magyar egyveleg, melyre olyan viharos taps támadt, hogy a zenekar még a Rákóczy-indulót is eljátszotta. A hangverseny feltevése mellett folyt le, aztán kezdetét vette a táncz.

A tiszti mulatságok tánczáról elég annyit írni, hogy **volt**; s minden résztvevő csak sajnálni fogja, miért csak **volt**? Kedélyesség, hangulat, páratlan udvariasság a tánczosok részéről: ezt jelenti, mikor a tisztok tánczolnak. A mulatság a legjobb kedvben folyt a kora reggeli órákig.

A zenét a 37. gyalogezred zenekara és **Hamza** Miska bandája szolgáltatta.

A jelen voltak közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Steinsberg altábornagyné, báró Karg Jánosné, Békassy Józsefné, Schmidt Pálné, Lausch Károlyné, Huzella Gyuláné, Nagy Gyuláné, Fischer Oszkárné, Czvekk Kálmánné, Hranyczy Károlyné, Sokoll Józsefné, Lukács Ödönné, Hausner Oszkárné, Heister kapitányné, Vajnovichné, Kovács Józsefné, Jamniczky századosné, Csoma Gyuláné, Ruscha kapitányné, Parsché Gyula századosné, Bodó Ber-

talanné, Schwartz Gézáné, Wolf kapitányné, Máoi Kovács Istvánné, Sebestyén Ilona, Schuch Károlyné, Szepessy főhadnagyné, Deák főhadnagyné, Kornstein Hermanóé, Moskovits Józsefné, Jalinay Ernőné.

Leányok: Czvekk Ilona, Lachsny Irén, Margittay Genka (Csáktornyai), Sebestyén Edith, Korn Marait, Adriányi Elza, Bodó Erzsike, Kornstein Edith.

Notabilitások: Lovag Steinsberg altábornagy, báró Karg János, Békassy József, Schmidt ezredesek, Lukács, Hummel, Nagy, Vucic, Lausch alezredesek, Czvekk Kálmán, Fischer Ödön őrnagy, Nagy Péter, Murati Frigyes, Burián őrnagyok, Huzella Gyula, Hranyczy Károly, Lukács Ödön, Bodó Bertalan, Reinle Gyula, Dr. Mostkovits József stb.

Táncziskola befejező estély.

A Kath. Legényegylet tegnap, szombaton tartotta meg táncziskolájának befejező estélyét, mely igazán szép sikerrel végződött. A következő hölgyek voltak jelen:

Kovács Gizella, Bátor Erzsike, Gábris Mariska, Hozsács Rózska, Lupcsó Mariska, Hajnal Mariska, Pika Erzsébet, Barza Mariska, Mulányi Melanie, Keresztesi Mariska, Turcsányi Olga, Tóth Piroška, Szabó Róza, Nádasi nővérek, Nagy Gizella, Kauczil nővérek, Oláh Juliska, Oláh Margit, Székely Margit, Róvész Margit, Popovics Erzsike, Boros Erzsike, Lihr nővérek, Vidosics Margit, Bereczky nővérek, Pécs Emma, Pécs Ella, Virág Erzsike, Blaskovits Ilonka, Oláh Erzsike, Oláh Ilonka, Oláh Irénke, Major Margit, Pázmány Etelka, Gábor Annuska, Papp Rózsika, Bahalkovits Ilonka, Kuczik Margit, Rigli Natália, Nemes Mariska, Daka Ilonka, Agárdy Juliska, Bródy Mariska.

A 48-as bál. A 48-as függetlenségi »Népkör« tánczvigalmát ma, vasárnap tartják meg a »Zöldfa« szálloda dísztermében. A jelek jó sikerrel s anyagi eredménnyel biztatják a rendezőseket, amely odaadó körültekintéssel és figyelemmel buzgólkodik, hogy a tánczestély minél lényesebb eredménnyel folyjon le. Hogy a kedélyesnek ígérkező tánczvigalom sikerét is biztosítsa a rendezőség, tisztelettel kéri a párt tagjait a tömeges megjelenés, a **hazafias cél érdekében.**

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Vasárnap: d. u. Bob herczeg, este Bor Hétfő: Cziterás, operett.
Kedd: Cziterás, operett.
Szerda: Folt a mely tisztit dráma.
Csütörtök: Két szék között a pad alatt, új vigjáték itt először.
Péntek: Két szék között a pad alatt. (új)
Szombat: A vándorlegény új operett itt, először. Eysleről.
Vasárnap: A vándorlegény.

A bor. Gárdonyi Géza falusi története megy ma este rendes helyárok mellett első rendű szerezposztásbn. Főszereplők: E. Kovács Mariska, Orley Flóra, Berlányi Vanda, Tóth Elek, Szőke S., Bognár, Bérczi, Sziklay, Szathmáry, Szarvasit.

Folt, a mely tisztit. Az igazgatóság a jövő héten felleventi Echegarey fényes drámáját, a melyben a drámai személyzet lesz erősen elfoglalta.

Cziterás. Konti József pompás operettje kezdi meg a jövő hét műsorát. E kedves fülbemászó zenéjű operett repiz, a Szigligeti-színházban először kerül a színpadra. Hálás szerepök van benne Haller, Parlaghy, T. Pogány.

Horváth, Békffy, Bércei, Szatmáry, Sziklainak.

Bob herceg. Huszka kitűnő operettje a Bob herceg kerül ma d. u. 3 órákor színi a Szigligeti-színházban félhelyárakkal.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 108. Bérletszám 104. (páros.)

Ma, vasárnap 1904. január 17-én:

Délután 3 órákor fél helyárakkal:

Bob herceg.

Operette.

Este 7^{1/2} órákor rendes helyárakkal:

A BOR.

Falusi történet.

HELYÁRAK: Nagypáholy 14 korona. I. előszíni és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölve 3 kor. Kórszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszíni állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszíntre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órákor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órákor, vége 10 órákor.

Holnap, hétfőn január 18-án

Cziterás.

Operette.

Igazságszolgáltatás.

Véres utikaland.

A Nagyváradról Margitára vezető országúton veszedelmes támadás történt múlt évi február utolsó hetében. **Ludvigh** Jenő sz. jobbfi gazdálkodó tartott hazafele 1903. febr. 22-én este, midőn a csárdában bevett bortól felhevült egész kocsiálja csujafalvi és szaiói oláh szándékosan belekötött s a szorongatott ember, kit ellenfelei bizonyára agyonvertek volna, csak úgy tudott menekülni, hogy fegyverét a végső pillanatban elsütötte, amely a támadók egyikét halálra sebezte.

Az e et lefolyása ez: **Ludvigh** Jenő a ki anyját jött be üdvözölni a nevenapjára, a kérdéses este marasztás ellenére kocsin elindult Szt.-Jobbra. A kocsin csak ketten voltak: egy fiatal legény a kocsi és ő. H.-Kovácsin túl a Szilvölgy csárdánál az első tengelyből kiesett a szeg. **Ludvigh**, mintán megálltak, lekötötte kocsisát az elveszett szeg keresésére, de ez azt nem tudta megtalálni. Ezalatt hangos kurjantás közt közeledett egy kocsi tele danoló és ordító emberekkel, kiknek **Ludvigh** figyelmeztetőleg előre odakiáltotta: **»Hé vigyázzatok, baj van!«** De a garázda emberek ügyet sem vetettek a felhívásra, hanem gorombán szidalmazták **Ludvigh**ot, sőt egyikük, egy hatalmas termetű paraszt mindjárt le akart ugrani és **Ludvigh**ra rohanni. Ez látva a tulerőt, csak azzal tudta őket visszatartani, hogy azt mondta, ne közelítsenek, mert különben puskájával védi magát. A dühös emberek erre hangos fenyegetések közt tovább mentek. Hogy azonban csak látszólag hagytak fel a támadással és bosszút esküdtek **Ludvigh** ellen, mutatja az, hogy az uton nem messze megálltak és várták **Ludvigh**ot, mert ámbár **Ludvigh**ék sokat ve-

sződtek a kerékekkel, alig hajtottak egy kicsit már is rájuk akadtak, még pedig úgy, hogy a támadók kocsija állt az országúton. **Ludvigh** most megparancsolta a kocsisnak, hogy hajtasson sebesen előre; azonban erre az oláhok szintén utánnuk vágattak, mert tudták, hogy a tengely, illetve a löcs lyuk csak egy gallyal volt betömve az elveszett szeg helyett s a kocsi előbb-utóbb kiesik. Ezt **Ludvigh** is észrevette és mintán az oláhok egész mellé kerültek, másoldalon meg egyikük a saraglyán át leugrott és közre akarta fogni **Ludvigh**ot, ez, hogy két tűz közé ne kerüljön, egyetlen védőeszközét puskáját magához véve, a kocsi-ról szintén leugrott, mert különben a kocsin lefogták volna. Erre a többi emberek is leugrottak és neki akartak menni **Ludvigh**nak, a ki folyton hátrált s figyelmeztette őket, hogy hagyjanak békét neki, mit akarnak. De a vakmerő emberek számukban bizakodva egyre veszedelmesebben közeledtek. **Ludvigh** már az országút széléig hátrált, éppen át akart az árkon ugrani, midőn az egyik ember lábát megkapta és visszarántotta. **Ludvigh** erre ijesztesül a hóna alatt tartott puskát el sötötte, hogy talált-e, a sötétben nem láthatta. A támadókat azonban ez sem tartóztatta fel, most már minden oldalról körülfogták, elől-hátul támadtak, **Ludvigh** veszedelmes helyzetében szaladás közben a szántóföldről visszafordulván, a második csövet is kisütötte, de már akkor hátulról támadó ellene egészen neki esett, átkarolta és le akarta huzni a földre. **Ludvigh** birokra ment vele és egy ideig tusakodott a földön. Minthogy **Ludvigh** vastag téli keztyűben volt és terhes vadásztáskával, nem tudta fegyverét kicsikarni, de nem is akarta, hanem a rátámadt embert magától ellökve a tallóra menekült. Megrémült kocsisa előre hajtott, de később rátalált a sötétben és a lovakat hirtelen kifogva, lóháton tudott a nagy lármával követő oláhok elől menekülni egyenesen Szalárdra, ahol a támadásról a csendőrségnek jelentést tett. Azt, hogy lövése halálos volt, csak itt tudta meg. **Ludvigh**nak rettenetes volt a helyzete.

Sötét, téli éjjel 10—11 óra tájban elhagyatott veszélyes vidéken, 6-an támadtak rá sötét szándékkal, boros állapotban durva paraszt emberek, hogy móresre tanítsák s ha kezük közé kerül, élve alig menekül el onnan. Azonban nem vesztette el higgadtságát, ki akart térni támadói elől s csak a végveszély pillanatában lőtt. Hisz ha csakugyan vért akart volna ontani, akkor, minthogy 13 töltés volt a táskájában és puskája is töltve, akár 3 kocsi-alját is összelövellőzhetett volna a nélkül, hogy öt valaki megközelíthette volna. Ő azonban végveszélybe került éppen a saját kimélete és kitérése által, úgy hogy végre is csak nagy erőfeszítéssel tudott menekülni, úgy hogy a kifogott szerszámos lóra ugrott s ezen helyzetben vágatott tovább, úgy, hogy lábait a kemény szerszám egészen feltörte és azokat napokig fájalta.

Holnap, hétfőn fogja tárgyalni az ügyet a nagyváradai törvényszék mint esküdő bíróság. Elnök **Millye** Gyula. Birák: dr. **Csulyok** Béla és **Debreczeni** József. Közvádó: Dr. **Korn** Lajos. Védő: **Hegyesi** Márton.

A tárgyalásra a januári esküdtek vannak behíva.

Sikkasztó órák inas.

Kelepecz Vilmos, aki egyik nagyváradai órák műhelyben inaskodott, több ízben a javításra átadott órákat eladta vagy elzalogosította. Emiatt a törvényszék büntető bírósága elé került a 20 éves fiú s a törvényszék sikkasztásért 14 napi fogházra ítélte.

Gondatlanság. A múlt őszön tűz martalékaul esett bárom kazal széna a fancieskai puszán. A tűzvizsgálat megállapította, hogy a kazlak mellett elszórt gyufákból támadt a tűz. Ké-

sőbb kiderült, hogy **Pap** Floára pipázott a kazlak mellett. E gondatlanság miatt 14 napi fogházra ítélte a büntető törvényszék. Az ítéletet most erősítette meg a kir. tábla.

NYILTTÉR.

Kávéház megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a **Kereskedelmi Csarnok** épületében levő

Lloyd kávéházat

átvettem s azt a mai kor igényeinek megfelelően fogom tovább vezetni.

Kávéházamat kitűnő jó italokkal és nagy választéku hideg buffet-tel szereltem fel.

Előre is ígérem, hogy minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy mélyen tisztelt vendégeim bizalmát előzékeny és figyelmes kiszolgálás által kiérdemeljem.

Ezen alkalomból ma este **Fiala** karmester ur személyes vezetése mellett

nagy katonazene hangversenyt

rendezek.

A n. é. közönség szíves támogatását kéri

mély tisztelettel

Kurtág Dezső,

a »Bihar-kávéház« volt
üzletvezetője.

600.

IPARÜGYEK.

Előljárósági ülés.

Az ipartestület előljáróságiának f. hó 15-én tartott ülésén jelen voltak:

Bertsey György elnök, Andriská Károly alelnök, Badar Benjámin, Bodnár János, Bogdán József, Czeglédi Jeremiás, Ehrich Mór, Fodor Lajos, Fröhlich János, Gödény Sándor, Grünberger Adolf, Juhász Benedek, Kadlecik Samu, Köblös Ferencz, Oláh M. Lajos, Peller Ferencz, Puskás Lajos, Rozsly Géza, Sinka László, Stágl Kálmán, Széles Lajos, Polonkay Gyula, Urán Mihály, Vlád Agoston előljárók, Kovács Kálmán, Spetkó József, Voszka Ferencz pötagok, ifj. Cser János, Stettnee István, Tornoki László számvevők, Jankovich János főjegyző.

Az elmúlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnöki jelentés szerint az elmúlt évi pénztári számadások a számvevők által megvizsgáltatnak s helyeseknek találtattak, a pénztárnok részére a szokásos felmentvény megadandónak véleményeztetett.

December hóban a bevétel 1037 korona 30 fillér, a november havi maradvány 2843 korona 93 fillér, összesen 3881 kor. 33 fillér. a kiadás 1249 korona 24 fillér, a maradvány 2632 korona 9 fillér volt.

Az 1903. évi zárszámadás szerint a bevétel 20698 korona 76 fillér, a kiadás 18066 korona 67 fillér, a pénztári maradvány 1904. évre 2632 korona 9 fillér.

A vagyon mérleg szerint a vagyon 210 340 korona 53 fillér, a teher 43.538 korona fillér, tiszta vagyon átlag 166,702 korona fillér.

Olvastatott az előjárásági múlt évről szóló s a közgyűlés elé terjesztendő jelentése, valamint az 1904-ik évre érvényesítendő költségelőirányzat. A jelentés az összes számadásokkal együtt kinyomtatni s a közgyűlés elé terjesztetni határozatott.

A nagyvárad ipartestület ifjúságának önképző egylete által beadott kérvényre úgy az erkölcsi mint az anyagi támogatása elhatározatott úgy az ipartestület kötelekéhez tartozó szakosztályok anyagi támogatás ez évi költség-előirányzatba felvétellett.

A néhai Andrányi Lajos által az iparos Menháznak hagyományozott 1000 koronának folyósításáról értesítés, úgy néhai Dudra Czeczília által a Menháznak hagyományozott 2000 koronáról szóló értesítés tudomásul vétettek.

Köszönet szavaztatott Molnár Lajos gyógyszerész urnak, a Menházi aggok részére kiszolgált orvosi szerek 14 kor. 39 fillér értéknek elegetért, továbbá Tarsoly Ferencz urnak 20, Szabó Gyula urnak 10, ifj. Nagy Lajos urnak 10 és Cseprega Miklós urnak 10 korona adományáért.

Három szegénysorsu agg iparosnak 10—10 korona segély, 20 rendű számlára 443 korona 28 fillér kiutatott.

TAVIRATOK.

Az ülés vége.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, jan. 16. (Saj. tud. táv.) *Okolicsányi* beszéde után interpellációkra került a sor. *Szederkényi* az exlexben történt adóbehajtások ez az emiatt támadt néplázadások tárgyában interpellál.

Tisza István válaszol s tagadja, hogy a hatóságok túl lépték volna hatáskörüket, csak a kötelességüket teljesítették. A szociális mozgalmak ellenőrzése a társadalom biztonsága szempontjából szükséges, azonban az éppen most kibocsátott rendeletében szabad agitációt és szervezkedést enged, de szigorúan utját állani rendeli a társadalmi rend elleni támadásoknak.

Molnár Jenő: nincs joga hozzá!

Tisza: Ok nélkül soha sem avatkoznak be a hatóság emberei.

Lengyel Zoltán a nagykirályi választás korteskedései miatt interpellál. Tudomása van róla, hogy a főispán három napi szabadságot adott a megyei tisztviselőknek a választásokra, hogy nagyobb buzgalmat fejthessenek ki a korteskedésben.

Tisza vissza utasítja *Lengyel* vádját s fejtegeti, hogy a tisztviselők jogait nem engedi megnyirbálni.

Lengyel nem veszi tudomásul a választ.

Ezzel az ülés véget ért.

X. Pius pápa világpolitikája.

Bécs, január 16. (Saj. tud. táv.) Egyik Bécsben megjelenő orosz ujság írja, hogy X. Pius pápa új világpolitikát szándékozik kezdeni, mely szövetségbe Oroszországot is beakartá vonni. Azonban ezt nem tehette a nélkül, hogy a 12 milliónyi lengyel hiva politikai helyzetéről ne tájékoztatta volna magát. Ittől megbizta Rampolla bíborost az információk beszerzésére s Rampolla

vly előterjesztést tett, hogy a lengyelek szabad vallás gyakorlata biztosítva van s lengyel katolikus papokat csak azért száműznek, mert Oroszország politikai egysége ellen lázitanak. Ez információ ellen *Goluchovszky* gróf és a lengyel érsek patriarcha tiltakozni fognak a római szentszéknél.

Aggság miatt szabadlábbon.

Bécs, január 16. (Saját tud. távir.) *Körner* Agoston sikkasztó bécsi bankárt agg korára tekintettel szabad lábra helyezték.

Héderváry a királynál.

Bécs, január 16. (Saját tud. távir.) *Héderváry* gróf ma kihallgatáson volt a királynál. Politikai körökben beszéltek, hogy információkat visz a politikai helyzetről.

Paktum a néppárttal.

Budapest, jan. 16. (Saját tud. táv.) Politikai körökben élénken tárgyaltak ma a kormány és a néppárt között készülő paktumról. *Zichy* Aladár tárgyalásait *Tisza* Istvánnal határozott békealkudozásoknak magyarázzák. Allitól az azon mulik a paktum létrejötte, hogy a néppárt követeli a kormánytól az ígért katonai reformokról szóló javaslatok benyújtását, amit *Tisza* fizikai lehetetlenségnek nyilvánított.

A »Magyar Nemzet« megczáfolja a paktum létrejöttét.

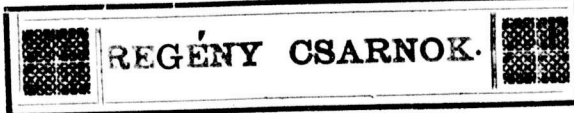
Koholt hercegi válás.

Budapest, jan. 16. (Saj. tud. táv.) A Magyar nemzet írja, hogy az orléansi herceg válása minden alapot nélkülöző koholmány. Az orléansi herceg legjobb egyetértésben nejével a telet a Rivierán tölti.

Kelet-ázsiai bonyodalom.

Tokio, jan. 16. Minden jel arra mutat, hogy a háboru elkerülhetlen. Japánban nagy a lelkesedés. Százazrekre menő önkéntes pénz adomány folyt be a háboru költségeire.

Szentpétervár, jan. 16. (Saj. tud. táv.) A háborus hírekkel homlok egyenest ellenkezik az orosz csár nyilatkozata az új év alkalmánál tisztelő nagykövetek előtt. Ugyanis határozottan kijelentette a csár, hogy szándéka a békét stotusquo fentartani.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

(Megjelent a Strand Magazine 1903. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

Március 3. — Ha Jasper Begnek csak ugyan eszébe jutna, hogy eljőjön és meglátogasson; vajjon hogyan fogadnák a szigeten? ... És mi módon segíthetne rajtam? ... Nem tudom: s az én asszonyi szívem mégis azt óhajtja, hogy bár jöjjön és pedig minél előbb!

»Aprilis 4. — Pár napra ismét visszatért az alvó évszak. Közben egy hajó a szirtekre került és elmerült, de a legénység szerencsésen kivezett a szigetre, a múlt éjszaka fényesen sütött a hold s én láttam őket ablakomból. Egyik a másik után bukkott az erdő szélén, amint a gyilkos kő a mellükre neheztelt. ... Egy más mellett heverték és aludtak: meg lehetett volna számolni őket a világos holdfényben. ... Mint a halottak, úgy heverték tehetetlenül. ... Behunytam a szememet, hogy ne lássam őket; de a szörnyű kép egész éjszaka kísértett; nem bírtam aludni!

Becsuktam a füzetet és ránéztem a többiekre. Bligh Péter pipája kialudt s most a kezében volt. Dolli Venn még mindig ott kuporodott a lábaimnál, Seth Barker meg se mozcizant, amióta olvasni kezdtem. A történet úgy megragadta őket, mint a prédáját az oroszlan! — s ki csodálná ezt? ... Hiszen — es lehetett a mi történetünk is!

— Péter, — szóltam végre, — ön is halottá mit irt Bellenden Ruth és most ön is annyit tud, amennyit én. Mondja meg hát a véleményét.

A kormányos-mester lassan tömögetni kezdte a pipáját és vonakodva felelt:

— Mi más lehetne a véleményem, kapitány, mint amit minden józan ember tanácsolna? ... Ez a sziget olyan halálos verem, amelyből minden áron és minél előbb szabadulnunk kell! Hogy mi történt a hajónkkal, azt senki se tudja a jó Istennél egyéb! Szintezinte fogadni mernék, hogy baj érte. Mert mi másért késlekednék mister Jacob? Tudjuk, hogy nem az az ember, aki szoltárokat énekel, míg a társai bajban vannak! Ha tehát mégse jön, jele, hogy baj érte és nem jöhet, ami a legjobb mentség, — ahogy boldogult apám mondani szokta. Mindent meghányva-vetve én hát azt tanácsolnám, hogy ne várjuk őt. Hanem menjünk el innen nélküle.

— No persze és száraz lábbal járjunk a vizen mint a Megváltó a Genezáreth taván, mi? — morgott Seth Barker a hajóács.

— Ha nincsen csónak, nem mehetünk sehová, — bölintott Dolly Venn. — De hátha mister Jacob megjön holnap?

— Csak kibírjuk a koplálást addig a holnapig? — csóválta fejét Bligh Péter. — Mert hát a mai ebéddel ugyan jól nem lakunk.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

E. Gy. Köszönettel vettük, közölni fogjuk.

KÖZGAZDASÁG.

A nagyvárad ipartestületi hitelszövetkezet mérlege. Folyó évi február hó 2-án tartja meg a nagyvárad ipartestületi hitelszövetkezet negyedik évi rendes közgyűlését. Ezen itélet az 1898. t.-cz. alapján alakult Prszágos központi hitelszövetkezet kötelekéhez tartozó, fő és kizárólagos céljál a kisiparosok anyagi segítségét tekintette, mely olcsóbb 6 1/2%-os hitel nyújtása és vállalatok ily módon elnyerhetésére irányult.

Ezen célok elérése mellett maga az intézmény is megszilárdult és az üzletrészesek számban megsaporodva, az 1903. év végével számoltatvó haszon után üzletrészeseknek 4% osztalékot juttat és 60000 k. befizetett üzletrészes és azonkívül a Központnál kezelt 2100 K. tartalék alapot mutat ki.

Az intézmény korlátlan üzletrészre van alapítva és így abba a kisiparosok bármikor és újabb beléphetnek.

A kamatnélküli kölcsön. A mai anyagi korszakban nehéz elképzelni azt, hogy kölcsön egyáltalában kamattól legyen. De ha ez mégis lehetséges, — óriási jelentőségű

dolog. Ezen kamatnélküli kölcsön eszméjét a Magyar Védő Egyesület Budapest Józsefkörút. 19. ezen új hazafias szervezet kívánja a hazai mezőgazdasági és ipari termelés előmozdítására és védelmére, életbeléptetni és megvalósítani, — mivel egész állapotaikat javítani. A M. V. E. teljes tudatában van annak, hogy a hazafias felbuzdulás mellett bármely nagy nemzeti célok csak akkor lesznek állandók és maradandók, ha azok mellett az anyagi érdekek is kielégítést találhatnak. Ezért nagy nemzeti céljainak megvalósítására: **egy országos iparpártolási bankot** kíván létesíteni részvényekre, **a mely részvények a tisztajövedelemből 6%-os kamatot élveznek.** Ezen iparpártolási bank a hazai ipari termékek vásárlására — minden postatakarékpénztár útján, vagy a központban: **vásárlólapokat = áru cseket — ad készpénz ellenében, — melyet minden vevő, a hazai árut készítő gyárban, iparosnál vagy kereskedőnél teljes értékben vásárolja be —** szükségleteit a legalkalmasabb — megfelelő időben. — Ezen vásárlólapok után az egyetbe belépett gyárosok, — iparosok és kereskedőkkel való egyezmény alapján **a vevők 5%-os pénztári engedményt nyernek. — Vagyis ezen 5% tiszta megtakarítás; olyan előny, mit készpénz vásárlás mellett sem érhetünk el, — de különösen nem, a kicsiben vásárló és vidéki nép. Hogy a hazai áru vásárlását az egész vonalon országsszerte előmozdítsa a M. V. E., vagyis, hogy a hazai áruforgalmat nagyban emelje és kiterjessze, — azon vidéki feleknek, fogyasztóknak s vevőknek, a kik azonnal a megfelelő készpénzzel nem rendelkeznek a vásárló lapok megszerzésére: **kamatnélküli kölcsönt nyújt egy fél évi időtartamra, —** ha a fél hitelképessége két jó állóval — váltó fedezet mellett — igazolást nyer. A kölcsön havonkénti részletekben fizetetik vissza.**

Olyan vásárló feleknek, a kik 6 hónapon tuli hitelt óhajtanak, a vásárló lapok 3% ka-

mat fizetés mellett nyújtatik a megfelelő hitelbiztosítás ellenében; esetleg betáblázás mellett. **A kiadott vásárlólapokat a Magyar Védő Egyesület országos iparpártolási bankja — nyomban a bemutatáskor — készpénz ellen váltja be a kötelekebe lépett gyárosoktól iparosoktól és kereskedőktől: 8%-os levonással.**

Vagyis 3%-ért vállalja át a M. V. E. iparp. bankja a kockázatot a gyárosok, kereskedők és iparosoktól; — a mivel ezek a hitelezéstől és a vele járó kellemetlenségektől s a kintlév. és behaj. és költségétől menekülnek meg; — mig ellenértékül: új és nagy vevő közönséget nyernek, — mindazokat, a kik mint a M. V. E. tagjai, — hazai árut — és a fenti kedvezmény mellett vásárolni akarnak.

Az áru csekkel kapcsolatban a legszerencsésebb gondolat, **a magyar származású árut a M. V. E. védjeggyel — mint országos és egyöntetű védjeggyel ellátni és megjelölni.**

Ezen védjegy a régi vitézségi érem, a hajdani védegyelet jelvénye hármas halmu kettős kereszt, cserkoszorúval övezve.

Ha minden vevő ezen védjegyre figyel s csakis az ezzel ellátott magyar származású áruknak ad előnyt a külföldi előtt, hazai iparunk, — mezőgazdaságunk fejlődésének javára meg van mentve. — Azon kereskedők, iparosok és gyárosok, kik ilyen magyar származású árut előállítanak s forg. lomb. hoznak, **kirakati üzleti táblákkal lesznek ellátva a vevő közönség előtt való igazolásra. Így minden vevő saját maga ellenőrzi a hazai áruk származását. Milliók kezében ez a legsikeresebb békés fegyver ama 900-tól 1200 millió K.-ig menő összeg visszaszerzésére, mit ma a külföld viszen ki tőlünk — szükségtelenül évenként.**

Ezen tökegyűjtés legyen alapja az önálló magyar nemzeti banknak.

Értéktőzsde

Budapest, jan. 16.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	688.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	749.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	694. —
Rimamurányi	—	—	—	—	—	488. —
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	535.25
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, jan. 16.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.86
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.88
Tengeri	—	—	—	—	—	6.26
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.80
Zab ápr.	—	—	—	—	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jan. 16-án.

Magyar aranyjárdék 4	—	—	—	—	—	119. —
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	99.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2 %	—	—	—	—	—	91.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2 %	—	—	—	—	—	98.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4 %	—	—	—	—	—	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	98.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	219. —
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	—	—	163. —
Oszták járdék papirban	—	—	—	—	—	100.30
Oszták járdék papirban	—	—	—	—	—	100.50
Oszták járdék aranyban	—	—	—	—	—	120.50
Oszták	—	—	—	—	—	100.50
Oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	—	155. —
Oszták magyar bank részvény	—	—	—	—	—	772.75
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	—	679. —
Oszták hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	672.50
Párisi vista	—	—	—	—	—	19.03
29 frankos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	—	—	117.12
Németbirodalmi márká	—	—	—	—	—	239.05
Londoni vista	—	—	—	—	—	95.22
20 márkás arany	—	—	—	—	—	23.43

A szoroskötővéri fele

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
venalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, etlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József**, gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

225

Nagyvárad város adó és pénzügyi tanácsosa

14974 szám.
1903

Hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa részéről a magánborfogyasztás megváltása végett az egyezségi ajánlatok megtételére határidőül 1904. évi január hó 25., 26. és 28-ik napjai tűzettek ki.

Felhívtnak tehát mindazon szőlőbirtokosok, termelők, továbbá a magánfogyasztók, kik a boritaladót 1904. évre általánosszegben ohajtják megváltani, — hogy a fent kitett határidőben a városház tanácstermében mindenkor d. e. 9 órától déli 12 óráig a kiküldött bizottságnál annyiival is inkább jelentkezzenek s a megajánlott megváltási összeget készpénzben a kiküldött bizottságnál lefizessék, mivel ezen határidőn túl jelentkezések elfogadtatni nem fognak.

Az általánosítás tárgyában felveendő jegyzőkönyvben foglalt feltételek a magánfeleket azonnal kötelezik, — a városra nézve azonban csakis az esetben lesz kötelező, ha az a nagyvárad magy. kir. pénzügyigazgatóság részéről jóváhagyva lesz.

Nagyvárad, 1904. évi január hó 7-én.

Lukács Odön,
adó- és pénzügyi tanácsos.

Névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban készítettnek

a **Szent László nyomdában,**

Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Kedvező alkalom!

Mérsékelt olcsó árak!

Csakis szolid kiszolgálás!

Fémjelzett

arany és ezüst órák és ékszerek.

Nickel és aczél órák.

Fali lógony- és ébresztő órák

Ezüst és china ezüst evőkészletek.

Ezüst gyermek evőkészletek.

Mindenféle alkalomra való

értékes ajándék tárgyak

Szemüvegek,hev- és légsúlymérők.

Jól szervezett

óra- és javítóműhely.

Feltétlen jótállás.

Szilágyi Géza ^{utóda}

műorás,

Nagyvárad, Szt. László-tér

a Fekete Sas szálloda épületben.

18715—1903. T.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyvárad takarékpénztár végrehajtónak **Bungó Lika** almamezői lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében az almamezői 46. sz. betétben A I. 1—4. sor 415. és 416. hrsz. számú s közöslégelő és erdő járandóságból álló ingatlanra 1300 korona kikiáltási árban, továbbá az almamezői 49. sz. betétben A I. 1—6. sor 77., 78/1., 528—529. hrsz. számú s a közös legelő és erdő illetőségéből álló ingatlanra 2542 korona kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte és annak fogantatására határidőül **1904. évi február hó 6-ik napjának délelőtti 11 óráját** Almamező község házához kitézte.

Az árverésre kitett ingatlanok szükség esetén a kikiáltási árakon alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál és Almamező község elöljáróságánál tekinthetők meg.

Nagyváradon, 1903. évi december hó 30-án, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál.

599.

Hrabai,
kir. törvényszéki albiró.

Meghívó.

A Gazdasági és Iparbank részvénytársaság Nagyváradon 1904. év február hó 7-én, d. e. 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

XIII. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentése.
2. Az 1903. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása az 1904. évre.
4. A felügyelő-bizottság és 8 igazgatótanácsos választása.
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1904. január hó 13.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Minden részvényes, a ki szavazati jogával élni kíván, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig az intézet pénztáránál részvényeit elismervény ellenében letenni. Ugyanott január hó 30-tól kezdve a zárszámadás a mérleggel együtt a t. részvényesek rendelkezésére áll.

598

Belépési felhívás.

a „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”

9-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet” 1904. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1906. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékos-ságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a menyiben minden tag heti betétei által ösmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémosztalékokat hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/2 részét 6%-os kamattalab mellett minden előleges bejelentés nélkül felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fillér (5 kr.) beiratási díj fizelendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1904. január 4-től kezdődő 9-ik ciklusnak tagjai ohajtnak lenni, felkérjük, hogy felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1903 november hó.

A »Polgári takaré- és segély-szövetkezet» igazgatósága. 495.

A 9-ik évtársulat befizetési napjai:
hétfő délután . . . 3—5 ig.
csütörtök délután . . . 3—5-ig

A szövetkezetnek ez idő szerint 2000 tagja van, több mint 35.000 üzletrészszel.

Az intézet fennállása óta kifizetett lejárt üzletrészekért több mint két millió kor., nyeresémosztalékért 156.586 kor.

Az üzletrészek befizetett értéke ez idő szerint a fél millió koronát felülmúlja.

Kereskedő Urak!

Van szerencsém b. tudomásukra adni, hogy mindennemű faedényt, u. m. vedret, puttont stb. a lehető legolcsóbb árban és legjobb kiszolgálás mellett szállítok.

Becsés pártfogásukat kérve

Tisztelettel

Szabó Pál,

Tiszolcz (Gömör m.)

597.

Belépési felhívás!

A »Nagyvárad Hítelbank takaré- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási díj üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a tőkegyűjtésre serkenteni és a hitelt

igénybevevő tagoknak olcsó kamattal — jótálló nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vásár- és ünnepnapokon d. e. 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

Nagyvárad Hítelbank
takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.

502

Még egy pár napig tart

az eladás a volt Andriska-féle üzletben (volt Kunz József és Tsa helyiségben), most már minden árban eladjuk a raktárt.

1 méter csipke	— — — — —	2 fillértől feljebb.
1 » aljszínór	— — — — —	1 » »
1 matring selyem	— — — — —	2 » »

és a többi cikkek hasonló árban.

Tisztelettel

Kovács L. és Társa

598

Finom, szolid és izléses áruk
rendkívül mérsékelt árban

szerezhetők be

Mezey Sándor, uri-, női-divat, fehérnemű- és finom gyermek-ruha üzletében.
Nagyvárad, Szent László-tér, a „Sas“-szálloda épület.

Uraknak:

nyakkendő ujdonságok, fehérneműek, angol kalapok, harisnyák, keztyűk stb.

Videki rendelések pontos eszközése.

Hölgyek részére:

bluz, jupon, pongyolák, piperecikkek.

Ugyisintén gyermekruházati cikkek nagy raktára.

Ösmert személyiségeknek választék küldetik.

414

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.